

Recursos governatius. Doctrina de la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació (juliol-agost 2023 i gener-febrer 2024)

Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació JUS/2744/2023, de 19 de juliol de 2023, JUS/2930/2023, de 8 d'agost de 2023, JUS/47/2024, de 3 de gener de 2024, JUS/48/2024, de 8 de gener de 2024, i JUS/442/2024, de 19 de febrer de 2024

Sumari

-

Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació JUS/2744/2023 (llegat d'usdefruit universal i prelliegats «en ple domini»), JUS/2930/2023 (mitgeria horitzontal i servituds d'ocupació relatives a una planta soterrani construïda parcialment sota una finca veïna del mateix titular), JUS/47/2024 (anotació de pacte successori), JUS/48/2024, (anotació preventiva d'un llegat amb efectes obligacionals) i JUS/442/2024 (partició hereditària en lots desiguals: sobre la necessitat d'autorització judicial en cas d'assistència representativa).

Abstract

-

Comments on the Decisions of the Catalan Directorate General of Law, Legal Entities and Mediation JUS/2744/2023 (testamentary devises of a usufruct over the estate and devises of full ownership over certain assets), JUS/2930/2023 (dividing surface and easements granting occupation of an underground floor built under the adjoining parcel of land, which belongs to the same owner), JUS/47/2024 (annotation of inheritance agreements), JUS/48/2024, (annotation of a devise granting the devisee a personal right against the heir) and JUS/442/2024 (court intervention for the distribution of an estate in unequal portions when a person with a disability concludes the agreement with the support of an appointed representative).

Title: *Comments on the Decisions of the Catalan Directorate General of Law, Legal Entities and Mediation (July-August 2023 and January-February 2024)*

-

Paraules clau: Dret civil català, Registre de la Propietat, recursos governatius, llegat d'usdefruit universal, prelliegats, interpretació del testament, mitgeria horitzontal, servituds d'ocupació, pacte successori, anotació preventiva de llegat, partició hereditària, assistència representativa.

Keywords: *Catalan private law, Land Registry, Land Registry complaints, devise of a usufruct over the estate, devises to the heirs, construction of wills, dividing surface, easements allowing occupation, inheritance agreements, annotation of a devise, division of the estate, person with disability and representative support.*

-

1. Resolució JUS/2744/2023, de 19 de juliol de 2023 (DOGC núm. 8969, de 31.7.2023). Llegat d'usdefruit universal i prelegats «en ple domini»

- 1.1. Introducció
- 1.2. Interpretacions discordants del testament resultants de diversos documents presentats al registre per parts diferents
- 1.3. L'abast del llegat d'usdefruit universal
- 1.4. La possibilitat de prescindir dels llegats si concorre el consentiment de tots els interessats

2. Resolució JUS/2930/2023, de 8 d'agost de 2023 (DOGC núm. 8981, de 17.8.2023). Mitgeria horitzontal i servituds d'ocupació relatives a una planta soterrani construïda parcialment sota una finca veïna del mateix titular

- 2.1. Introducció
- 2.2. Sobre la qualificació substitutòria i la caducitat de l'assentament de presentació
- 2.3. Sobre la mitgeria horitzontal i les servituds

3. Resolució JUS/47/2024, de 3 de gener de 2024 (DOGC núm. 9083, de 19.1.2024). Anotació de pacte successori

- 3.1. Introducció
- 3.2. No és necessari el consentiment del tercer afavorit per un pacte successori per a poder-lo anotar
- 3.3. La legitimació per procedir a la divisió horitzontal de la finca
- 3.4. La constància registral dels pactes successoris i el principi d'especialitat

4. Resolució JUS/48/2024, de 8 de gener de 2024 (DOGC núm. 9083, de 19.1.2024). Anotació preventiva d'un llegat amb efectes obligacionals

- 4.1. Introducció
- 4.2. La qüestió competencial
- 4.3. La qualificació jurídica de la clàusula testamentària
- 4.4. La constància registral del llegat

5. Resolució JUS/442/2024, de 19 de febrer de 2024 (DOGC núm. 9109, de 26.2.2024). Partició hereditària en lots desiguals: sobre la necessitat d'autorització judicial en cas d'assistència representativa

- 5.1. Introducció
- 5.2. El judici de capacitat, el principi d'igualtat i la finalitat perseguida amb la partició
- 5.3. Els actes de disposició realitzats en cas d'assistència representativa no requereixen autorització judicial, tret que així ho estableixi la resolució que formalitza el suport
- 5.4. La partició en lots desiguals no és un acte de disposició
- 5.5. Consideracions finals

6. Bibliografia citada

-
Este trabajo se publica con una licencia Creative Commons Reconocimiento-No Comercial 4.0 Internacional

1. Resolució JUS/2744/2023, de 19 de juliol de 2023 (DOGC núm. 8969, de 31.7.2023). Llegat d'usdefruit universal i prelegats «en ple domini»*

1.1. Introducció

Aquesta resolució gira al voltant de la interpretació de la voluntat del causant quant a si l'usdefruit vitalici universal llegat a la seva vídua s'estén o no als béns llegats a les seves dues filles.

El testament establí en primer lloc l'esmentat usdefruit universal de l'herència i, a continuació, cinc llegats més. En els dos primers, s'atribuïen a cadascuna de les filles determinats béns immobles «en ple domini». Els tres llegats restants ho eren també d'immobles a favor dels nets del causant, sense que s'expressés que se'ls atribuïen «en ple domini». Finalment, s'instituïen hereves per meitats les dues filles en la resta de béns de l'herència.

L'escriptura presentada per a la seva inscripció va ser atorgada per la vídua del causant, una de les seves filles i els nets. En ella es lliurava l'usdefruit universal i s'acceptaven els llegats corresponents als atorgants en nua propietat; és a dir, tant els nets com la filla van considerar que l'usdefruit s'estenia als béns que els eren llegats. S'acompanyava a l'escriptura acta expressiva del fet que l'altra filla del causant havia respost a la *interpellatio in iure* (art. 461-12 del Codi civil de Catalunya, CCC), acceptant l'herència, i manifestant que prendria possessió del llegat davant del notari que escollís.

El registrador va qualificar negativament. Va fer constar que havia causat assentament de presentació una altra escriptura, de data anterior a la presentada, en virtut de la qual la filla que no va atorgar aquesta darrera havia pres possessió dels béns llegats en ple domini; és a dir, lliures de l'usdefruit a favor de la mare. Va considerar que les parts duïen a terme interpretacions de signe contrari de l'abast de l'usdefruit universal i que calia que la interpretació del causant fos consensuada per les parts interessades (les hereves i la usufructuària universal) o, en cas contrari, que la qüestió fos decidida pels òrgans judicials. Fonamentava la seva qualificació en els art. 421-6, 427-34, 451-9 i 464-6 CCC. El registrador va considerar que hi havia arguments a favor de totes dues interpretacions i que el procediment registral no és l'adequat per a escatir quina era la veritable voluntat del causant en el moment d'atorgar el testament.

Les interessades en la inscripció de l'escriptura (la vídua i la filla que la van atorgar juntament amb els nets) van recórrer. Adduïen que si els llegats fossin en ple domini, es buidaria de contingut l'usdefruit i que, d'acord amb la interpretació que fan de l'art. 427-34.2 CCC, únicament n'haurien de quedar exclosos els béns que haguessin estat objecte de donació per causa de mort. Feien valer també que l'usdefruit universal no perjudica les llegítimes i que, en tot cas, operaria la *cautela soccini*. Al·legaven que l'altra filla havia acceptat tàcitament béns de l'herència gravats amb l'usdefruit universal i que no podria acceptar-ne uns de gravats i els altres com a lliures. A més, entenien que l'ordre de les clàusules testamentàries era indicatiu de la voluntat del causant i que aquesta no era altra que assegurar la posició de la seva cònjuge supervivent; no inscriure l'usdefruit sobre tots els béns de l'herència equivaldria a desprotegir-la.

* Email: miriam.anderson@ub.edu Aquests comentaris formen part de les activitats del «Grup de Dret civil català UB», 2021 SGR 00347.

1.2. Interpretacions discordants del testament resultants de diversos documents presentats al registre per parts diferents

Com a qüestió procedimental, la resolució (FD 1.2) confirma que és propi de la funció de qualificació que duu a terme el registrador tenir en compte documents presentats relatius a la mateixa herència, la qualificació dels quals està condicionada per la qualificació registral i per la interpretació del que primer s'hagi presentat per a la seva inscripció. Ho fonamenta en l'art. 18, paràgraf 1er, de la Llei hipotecària (LH), i fa referència a un cas similar decidit en la Resolució de 21 de novembre de 2016¹. En aquell cas, es tractava de documents inscrits al Registre Civil que demostraven que uns cònjuges s'havien divorciat. En el que ara ens ocupa, la connexió és encara més clara en haver-se presentat tots dos documents, que revelen una interpretació diferent del testament, al mateix Registre.

Val a dir que, si s'haguessin presentat amb més separació temporal, potser el primer s'hauria inscrit i hauria quedat sota la salvaguarda dels tribunals, atès que la diferent interpretació del testament podria haver passat inadvertida per al registrador (especialment si el primer document presentat era l'acceptació de llegat en ple domini). Tal i com s'afirma a la resolució, el conflicte s'evidencia quan del conjunt de les dues escriptures en resulta una interpretació discordant quant a l'abast de l'usdefruit universal (FD 1.3). LA DGDEJM es proposa, per tant, determinar si és possible esbrinar la veritable intenció del testador, tenint en compte les limitacions del procediment registral a l'hora d'interpretar el testament², la manca de consens entre les afectades (art. 464-6 CCC; FD 1.5) i el fet que, si la contradicció entre les diferents clàusules del testament fos irreductible, s'haurien de considerar nul·les totes elles, però que aquesta manca de validesa correspondria declarar-la als tribunals (FD 1.4).

1.3. L'abast del llegat d'usdefruit universal

La DGDEJM arriba a la conclusió que l'usdefruit universal a favor de la vídua del causant s'estén als béns llegats als nets, però no als que es van llegar a les filles «en ple domini».

Per a fonamentar-ho, recorda en primer lloc que, d'acord amb l'art. 427-34.2 CCC, no perd la consideració de llegat d'usdefruit universal aquell en què se n'exclouen certs béns, ja sigui perquè han estat objecte de donacions per causa de mort, ja sigui perquè el causant ho ha

¹ JUS/2666/2016, de 21 de novembre (DOGC núm. 7258, de 30.11.2016). En el comentari a *InDret* 2, 2017, es feia referència a què «convé tenir present que, d'acord amb reiterada doctrina de la DGRN, el registrador pot – i, de fet, ha de – tenir en compte a l'hora de qualificar dades que li constin o a les quals pugui accedir, per tal de protegir el principi de legalitat. Així, en la Resolució de 31 de maig de 2016 (BOE núm. 151, de 23.6.2016) es pot llegir que: “Es doctrina de este Centro Directivo señalada en numerosas Resoluciones, que el registrador en el ejercicio de su función calificador sobre la legalidad, puede tener en cuenta los datos que resulten de organismos oficiales a los que pueda acceder directamente”. Els documents que ja consten al Registre, sens dubte, compleixen aquestes característiques.

² En aquest sentit, entre altres, la Resolució JUS/3443/2009, de 19 d'octubre (DOGC núm. 5523, de 10.12.2009; comentada per MARSAL GUILLAMET a *InDret* 1, 2010) o, més recentment, les resolucions JUS/832/2021, de 23 de març (DOGC núm. 8378, de 31.3.2021; comentada a *InDret* 3, 2021) i JUS/2014/2021, de 20 de juny (DOGC núm. 8447, d'1.7.2021; comentada a *InDret* 4, 2021).

manifestat així³. Ho rebla el fet que en la successió intestada és la pròpia llei la que estableix que l'usdefruit universal del cònjuge o convivent no s'estén als llegats ordenats en codicil (art. 442-4.1 i 442-5.3 CCC). En la successió testada, l'exclusió de béns no està subjecta a l'ús d'unes paraules determinades per part del causant i tampoc no ha de ser necessàriament expressa, però sí inequívoca⁴. A parer de la DGDEJM, l'atribució de béns «en ple domini» a les filles, en un testament obert assessorat per notari, no resulta equívoca (FD 2.1). Ho confirma el fet que els llegats a favor dels nets, en què no s'empra la mateixa expressió, sí que s'han de considerar gravats amb l'usdefruit, com també els restants béns de l'herència, que eren diners i productes financers, de la qual cosa la resolució en dedueix que segurament el causant va considerar que els rendiments d'aquests darrers serien suficients per a cobrir les necessitats de la vídua (FD 2.2). Per a protegir-la, però, el dret català ja compta amb la quarta vidual. El que no admet, afirma la resolució, és apartar-se de la dicció literal del testament per tal d'aconseguir-ho (FD 2.3). Per tant, la DGDEJM acaba resolent l'aparent contradicció entre les clàusules a partir de la literalitat del testament i, en concret, de l'ús de l'expressió «en ple domini» en uns llegats i no en d'altres.

1.4. La possibilitat de prescindir dels llegats si concorre el consentiment de tots els interessats

El registrador havia defensat que el consentiment de la filla que no va atorgar l'escriptura qualificada negativament a rebre el llegat amb el gravamen de l'usdefruit hauria permès la inscripció, perquè així ho estableix l'art. 464-6.1 CCC. La DGDEJM subscriu plenament aquesta tesi, en la línia que ha anat seguint d'atribuir a aquest precepte una volada potser conforme amb el seu esperit (que ha de ser el d'evitar plets arran de la successió), però no tant amb la seva lletra⁵. L'art. 464-6.1 CCC permet que els hereus considerin els prellegats (és a dir, no tots els llegats, sinó únicament els que els afavoreixen) com a operacions particionals i que, per tant, en prescindeixin. En el cas que ens ocupa, però, el llegat d'usdefruit universal a favor de la vídua no és un prellegat, atès que no se la institueix hereva (ni tan sols pot demanar la divisió judicial de l'herència, perquè no és legatària de part alíquota –art. 782 EC). I sembla que l'abast d'aquest llegat hauria d'establir-se amb caràcter previ a la partició, justament per tal de determinar quins drets en són objecte. És a dir, les filles haurien pogut prescindir dels prellegats i distribuir entre elles el romanent (diners i productes financers) i també les finques que el causant els havia llegat, però si la interpretació correcta fos que l'usdefruit universal s'estenia també a aquestes finques (interpretació contrària a la que adopta la resolució comentada), només entraria en aquesta partició la nua propietat sobre elles; l'usdefruit l'hauria adquirit la vídua. Si, donada aquesta interpretació, la vídua hagués consentit a què les filles s'adjudiquessin les finques en ple domini, hauria estat renunciant al llegat que li corresponia sobre elles. És dubtós que l'art. 464-6.1 CCC tingui la virtualitat de desplaçar l'art. 427-16.3 CCC, de manera que el llegat s'hauria d'estimar

³ En la Resolució JUS/1366/2020, de 5 de juny (DOGC núm. 8158, de 19.6.2020; comentada a *InDret*, 3, 2020) s'admetia que l'usdefruit continuava sent universal, i que el legatari podia prendre possessió sense el consentiment dels hereus, en tractar-se d'un llegat d'eficàcia real, encara que se n'haguessin exclòs determinats béns.

⁴ També quant a l'extensió d'un llegat d'usdefruit universal, Resolució JUS/468/2011, de 28 de gener (DOGC 5825, de 28.2.2011; comentada per MARSAL GUILLAMET a *InDret* 2, 2011). Referint-se a la necessitat que la voluntat del testador sigui «inequívoca», encara que no reculli expressament el text d'una disposició legal, Resolucions JUS/2444/2013, de 29 d'octubre (DOGC núm. núm. 6509, de 26.11.2013; comentada a *InDret* 4, 2014), relativa a un llegat d'universalitat, i JUS/3519/2020, de 23 de desembre (DOGC núm. 8314, de 13.1.2021, comentada a *InDret* 2, 2021), sobre una altra qüestió, però requerint igualment que la voluntat del causant sigui «inequívoca».

⁵ Vegeu el cas de la Resolució JUS/1299/2021, de 30 d'abril (DOGC núm. 8406, de 10.5.2021; comentada a *InDret* 3, 2021).

acceptat plenament, i s'hauria de considerar que hi hauria una transmissió posterior de l'usdefruit (o, si es prefereix, una renúncia translativa) a favor de les filles. Si, en canvi, la interpretació correcta del testament és la que adopta la resolució de la DGDEJM, el consentiment de les filles a rebre les finques gravades amb l'usdefruit hauria d'interpretar-se com una atribució patrimonial a favor de la seva mare, posterior a l'acceptació.

2. Resolució JUS/2930/2023, de 8 d'agost de 2023 (DOGC núm. 8981, de 17.8.2023). Mitgeria horitzontal i servituds d'ocupació relatives a una planta soterrani construïda parcialment sota una finca veïna del mateix titular

2.1. Introducció

La qüestió que motiva aquesta resolució es remunta al mes de gener de 2021, quan es va atorgar una escriptura d'obres noves, mitgeria horitzontal i servituds de pas, estada i ocupació del subsol relatives a dues finques pertanyents a l'Arquebisbat de Barcelona, a més de constituir-se el règim de propietat horitzontal. L'escriptura procurava, pel que interessa a la resolució ara comentada, aclarir les relacions entre les dues finques, atès que una planta del soterrani d'una de les finques ocupa una part del subsol de l'altra.

La registradora, en el seu moment, va qualificar negativament. D'una banda, perquè les coordenades georeferenciades de la finca no s'expressaven de manera inequívoca i congruent i, de l'altra, perquè entenia que la mitgeria s'havia d'establir sobre finques diferents i, a més, perquè no considerava admissible que es constituïssin com a elements privatis en propietat horitzontal espais sobre els quals només es tenia un dret de servitud, així com perquè no són acceptables servituds d'ocupació que atribueixen al seu titular totes les facultats dominicals. Argumentava també que la mitgeria horitzontal és incompatible amb les servituds. Es va aportar acta complementària per tal d'aclarir la situació, però la registradora va tornar a qualificar negativament.

Es va sol·licitar qualificació substitutòria i la registradora substituïda va revocar parcialment la nota de qualificació, mantenint únicament el defecte relatiu a les coordenades.

Presentada novament la documentació, la registradora va tornar a qualificar desfavorablement, per considerar que la informació aportada quant a les coordenades era incompleta.

Aproximadament un any i mig més tard, es va tornar a presentar l'escriptura original, amb l'acta complementària de 2021 i una nova acta complementària on es manifestava que s'havien detectat errades en les superfícies que es procedien a corregir.

La qualificació de la registradora va tornar a ser negativa, per defectes que reproduïen substancialment els que van fonamentar la qualificació inicial.

El notari no recorre el defecte relatiu a les coordenades, perquè considera que l'han de resoldre els tècnics competents, però sí el de caire substantiu, essencialment per entendre que no cal que la mitgeria horitzontal ocupi tota a finca, sinó que en pot afectar només una part, i perquè

considera que les servituds són compatibles amb la mitgeria i no creu que atorguin un dret a ocupar part de la finca veïna.

A l'informe, la registradora puntualitza que a la nota no es diu que la mitgeria hagi d'afectar tota la finca, sinó que s'ha de constituir entre finques diferents.

2.2. Sobre la qualificació substitutòria i la caducitat de l'assentament de presentació

En el seu informe, la registradora també va posar de manifest que les «incidències anteriors [...] es refereixen a procediments registrals que es van iniciar per altres assentaments de presentació i ja van finalitzar per caducitat».

Tot i reconèixer que això és cert, la DGDEJM posa l'accent en què també és veritat que l'escriptura que es presenta el 2023 és la mateixa que es va qualificar negativament el 2021, sense que l'acta complementària de 2023 contingui cap canvi respecte a l'organització prevista en el document inicial (FD 2.7). La qualificació substitutòria de 2021 ja havia revocat la nota de qualificació quant al defecte que ara és objecte de recurs, i la resolució remarca, d'acord amb el Reial Decret 1039/2003, d'1 d'agost, que «la qualificació registral dictada per substitució, si bé no és vinculant per a qui l'ha sol·licitada que la pot recórrer si no és conforme als seus interessos, és vinculant en canvi per al registrador substituït, que ha de sotmetre el seu criteri al que ha establert el registrador substituït i no la pot recórrer. Per tant, la registradora [...] ja sabia, com a conseqüència de la qualificació substitutòria, que el seu criteri en relació a la inadmissibilitat de la mitgeria horitzontal i de les servituds [...] no s'ajustava –segons el criteri preferit per la registradora substituïda– a la legalitat, mentre que l'Arquebisbat de Barcelona tenia, no només la confiança, sinó sobretot la convicció que l'únic defecte de la documentació que volia inscriure feia referència a les mesures i les coordenades georeferenciades de l'edificació» (FD 2.4).

Efectivament, l'art. 19 *bis*, regla 3a, LH i l'art. 7.2 del Reial Decret 1039/2003, obliguen el registrador substituït a acceptar la decisió d'inscriure que adopti el registrador substituït. En el cas de la resolució, però, la registradora substituïda va revocar la nota només parcialment, quant al defecte de fons. En canvi, va mantenir el defecte relatiu a les coordenades georeferenciades, amb la qual cosa la inscripció no es va arribar a practicar, perquè la registradora va considerar incompleta la informació aportada a aquests efectes –i no pas perquè desobeís el criteri de la registradora substituïda. El fet que els interessats en la inscripció triguessin més d'un any i mig en presentar la documentació pertinent (si és que a hores d'ara s'ha arribat a presentar mai), dona la raó a la registradora, que qualifica novament segons el seu criteri i no segons el de la registradora substituïda (que, d'altra banda, potser hauria sigut coincident amb el de la primera si per repartiment hagués correspost a un altre registrador). De la mateixa manera que la finalització del procediment registral no genera un efecte similar a la cosa jutjada, de forma que un document qualificat negativament es pot tornar a presentar sense cap tipus de limitació (art. 108 RH), el registrador és lliure de tornar a qualificar en idèntic sentit, tret que hi hagi una resolució vinculant, i també podria variar la seva qualificació⁶. La decisió del registrador substituït és efectivament vinculant (com a manera d'evitar haver de recórrer la qualificació) mentre s'estigui en el marc del mateix procediment registral, però no pot vincular el registrador substituït de manera indefinida, atès que això suposaria posar en dubte la seva independència i criteri. A més, tampoc no es pot esperar que els registradors tinguin presents totes les qualificacions

⁶ Resolució de la Direcció General dels Registres i del Notariat de 21 de juliol de 2009 (BOE núm. 227, de 19.9.2009).

substitutòries que, per manca d'esmena d'altres defectes diferents als revocats, no han culminat en una inscripció, per si al cap d'uns anys els interessats decideixen intentar novament la inscripció. És cert que la registradora concernida devia recordar el cas, ateses les seves particularitats, però no sembla encertat considerar que continuava vinculada per una decisió relativa a un procediment tancat i que no va ser emesa per una autoritat jeràrquicament superior a ella. Potser el resultat hauria estat diferent si hagués resolt la DGDEJM, atenent a l'autoritat jurídica de les decisions que dicta.

D'altra banda, la DGDEJM acaba acceptant el criteri de la registradora substituïda quant al fons de la qüestió, que era l'únic objecte del recurs, i ordenant la inscripció. Sembla que cal entendre que la inscripció no es podrà practicar fins que s'esmeni el defecte relatiu a les coordenades georeferenciades, si és que persisteix.

2.3. Sobre la mitgeria horitzontal i les servituds

Pel que fa, doncs, al fons de la qüestió, la DGDEJM adopta el criteri de la registradora substituïda, amb un matís. L'esmentat criteri es recull a la relació de fets IV i es resumeix al fonament de dret 2.3 de la següent manera:

«La registradora substituïda, després d'assenyalar que la registradora substituïda manifesta la existència d'un defecte relatiu a l'impossibilitat de configuració de la mitgeria i la servitud per facilitar i determinar-ne l'ús efectiu, afirma taxativament que no es pot mantenir l'esmentada qualificació. Amb relació a la mitgeria horitzontal, la registradora substituïda conclou, d'acord amb l'article 555-3.2 del CCC i la resolució d'11 d'octubre de 2018 d'aquesta direcció general, que el concepte en què gaudirà el propietari de la finca registral 15.242 dels 143,56 metres quadrats de subsòl sota la finca registral 14.926, no serà el del titular d'un dret real de gaudi sobre finca aliena, sinó com a cotitular d'aquesta finca en virtut del pacte voluntari que recull l'escriptura de constitució de la mitgeria horitzontal que atorga el caràcter de comú no només a l'element divisor i entre totes dues propietats, sinó també al sòl mitger. I amb relació a la servitud d'ocupació del sòl, estada i paret oberta sobre la finca registral 14.926 a favor de la finca 15.242, la registradora substituïda la considera perfectament admissible com a servitud sobre cosa pròpia, d'acord amb l'article 566-3 del CCC, afegint que, per altra banda, no es pot mantenir la qualificació negativa que no és possible de configurar com a elements privatis d'una propietat horitzontal les places d'aparcament sobre el subsòl, donat que s'admet la constitució de servitud sobre cosa pròpia i, en aquest cas, facilita la constitució de la propietat horitzontal mitjançant la mitgeria pactada voluntàriament entre les dues finques registrals».

El matís que introdueix la DGDEJM rau en considerar, quant a la mitgeria horitzontal, que el concepte en què el propietari d'una de les finques gaudirà de la part de la planta soterrani ubicada sota la finca veïna és el de titular, i no de cotitular, atès que això és el que resulta del pacte presentat a la seva inscripció. Per tant, la cotitularitat afecta la coberta d'aquesta superfície, que és també el solar de la finca veïna (element, per tant, mitger), però no la unitat de què es tracta, que es configura com de titularitat exclusiva de qui sigui propietari de la finca confrontant. Segurament el que confon és la referència a una servitud d'ocupació i, per a qui llegeix la resolució, el fet que de desconèixer la distribució realitzada en establir-se el règim de propietat horitzontal.

3. Resolució JUS/47/2024, de 3 de gener de 2024 (DOGC núm. 9083, de 19.1.2024). Anotació de pacte successori

3.1. Introducció

La resolució decideix sobre la possibilitat d'anotar un pacte successori d'acord amb el que estableix l'art. 431-8.2 CCC.

La disponent i tres dels seus quatre fills van arribar a un acord transaccional amb què posaven fi a la controvèrsia judicial generada arran de la successió del seu marit i pare, respectivament, que havia premort. En compliment d'aquest acord, el mateix dia, els tres fills presents i la disponent van atorgar un pacte successori en què s'establia l'atribució particular d'una determinada finca registral, integrada per quatre naus industrials. Els beneficiaris d'aquesta atribució eren dos dels fills presents i la filla que no va intervenir en l'atorgament. Es va preveure un mecanisme per a la tria de les naus que corresponien a cadascú (dues per al fill gran, una per a l'altre fill i una per a la filla), per mitjà d'un ordre d'elecció, tant si la finca ja estava dividida en propietat horitzontal en el moment de l'obertura de la successió de la mare, com si no ho estava. Es va especificar que el pacte tenia eficàcia real i que no caldria demanar la possessió als hereus. Per a la resta de béns que no eren objecte d'atribució particular, s'instituíen hereus els quatre fills per parts iguals, sense possibilitat de revocació o modificació tret que ho acordessin tots els atorgants o si la mare revocava per indignitat. Es van preveure substitucions vulgars a favor dels descendents, tant en l'atribució particular com en l'heretament.

El registrador de la propietat va denegar la pràctica de la nota marginal per considerar que calia la intervenció de la filla que no va atorgar el pacte successori, i que la divisió horitzontal l'hauria de dur a terme la mare, titular registral de la finca. Va esmenar la nota amb posterioritat perquè es va adonar que havia comès una errada en el nom de la filla. Un cop se'ls va notificar la qualificació, els interessats van sol·licitar qualificació substitutòria, que va confirmar la impossibilitat d'inscriure. El resum d'aquesta que proporciona la relació de fets IV sembla indicar que el motiu pel qual no es va permetre l'anotació registral va ser la manca de determinació resultant del fet que encara no s'havia dividit horitzontalment la finca i, per tant, no estaven delimitats els elements privatis ni les quotes de participació en els elements comuns.

Els interessats van recórrer basant-se en la deficient aplicació de l'art. 431-8.2 CCC. I rebatien algunes de les afirmacions contingudes a la qualificació substitutòria, com ara que el tercer afavorit pel pacte successori ha de prestar el seu consentiment, perquè el vincula. En el recurs es va partir de la base que el tercer haurà d'intervenir, si així ho vol, un cop oberta la successió, però no abans, atès que fins llavors té una mera expectativa. Tampoc no es comparteix que calgui concretar una divisió horitzontal que no necessàriament s'haurà dut a terme abans d'aquell moment. La finalitat de la nota marginal és protegir els afavorits pel pacte front de possibles actes dispositius de la titular registral.

El registrador, en emetre el seu informe, va sostenir que el recurs s'hauria d'inadmetre, atès que es dirigeix contra la qualificació substitutòria, barrejant elements de la qualificació original. Aquesta qüestió la resol la DGDEJM al fonament de dret 1.2, considerant que el que es recorre és la qualificació inicial. Entra a decidir, per tant, el fons de l'assumpte.

3.2. No és necessari el consentiment del tercer afavorit per un pacte successori per a poder-lo anotar

La DGDEJM recorda en primer lloc que l'art. 431-3.1 CCC «és clar en determinar que les persones no atorgants d'un pacte successori a favor de les quals s'ha fet un heretament o una atribució particular no adquireixen cap dret a la successió fins al moment de la mort del causant» (FD 2.2). D'altra banda, el fet que, produïda la defunció, s'hagi previst un torn de tria de la nau corresponent, el funcionament del qual requerirà la participació de la filla que no és atorgant del pacte, tampoc no impedeix l' anotació, perquè «l'elecció de la nau que li correspondrà a la filla no atorgant del pacte successori no és una condició necessària perquè el pacte successori sigui plenament vàlid» i «la no intervenció de la beneficiària no afecta l'atorgament del pacte successori a l'efecte de l'elecció de la finca que s'ha d'atribuir, si escau, en el moment de l'obertura de la successió», tenint en compte, a més, que poden succeir moltes coses que determinin que aquesta beneficiària no arribi a adquirir (si premoris, per exemple) o no de manera definitiva (cas que repudiés l'atribució amb efectes reals) (FD 2.4). El registrador també feia esment al fet que la intervenció de la filla era necessària perquè d'ella en depenia el contingut de la institució d'hereus a parts iguals dels quatre fills, substituïts per les seves estirps. La DGDEJM entén que tampoc per aquest motiu és necessària la intervenció en aquest moment de la filla, atès que l'elecció prèvia de la nau o naus que pertorquin correspon als tres fills afavorits per l'atribució particular de la finca, i no només a la filla que no intervé (FD 2.5). Considera, *obiter*, que l'eficàcia real de l'atribució no serà pràcticament possible, atès que la determinació del que pot adquirir cadascú depèn de la repetida elecció prèvia (FD 2.5).

3.3. La legitimació per procedir a la divisió horitzontal de la finca

El registrador considera que només està legitimada per a dividir horitzontalment la finca la mare, que n'és la titular registral. Això és evident. Al pacte successori es preveu indirectament en quins percentatges s'haurà de dur a terme la divisió cas que no s'hagués realitzat en el moment de la delació. La DGDEJM entén que no hi ha cap obstacle per a practicar la nota marginal sol·licitada per aquest motiu (FD 3.1).

3.4. La constància registral dels pactes successoris i el principi d'especialitat

Al darrer fonament de dret (5), la DGDEJM explica la finalitat i l'abast de la constància registral dels pactes successoris. No es tracta de donar publicitat a un dret perfectament determinat de manera que els tercers puguin adquirir-lo confiant en què el contingut que apareix al Registre coincideix amb la realitat, sense que els pugui perjudicar que no sigui així, si compleixen els requisits previstos a l'art. 34 LH. Contràriament, el que es publica són expectatives que poden o no acabar materialitzant-se i protegeix els atorgants i els afavorits davant d'actes de disposició realitzats pel titular registral. De l'argumentació emprada per la DGDEJM se'n dedueix que considera que la nota també garanteix que el pacte no es pugui modificar si no és per acord de tots els atorgants.

4. Resolució JUS/48/2024, de 8 de gener de 2024 (DOGC núm. 9083, de 19.1.2024). Anotació preventiva d'un llegat amb efectes obligacionals

4.1. Introducció

En testament atorgat l'any 2010, la causant, que va morir l'any 2023, va establir llegat de llegítima a favor de qui l'acredités, fent constar que un dels seus tres fills ja l'havia rebuda en vida. Instituí hereva la seva filla i li imposava l'obligació de vendre un dels immobles que integraven l'herència en un termini màxim de cinc anys i lliurar al seu altre fill el cinquanta per cent del valor que n'obtingués. Al cap d'uns quaranta-cinc dies de la defunció, aquest fill presentava instància al Registre de la Propietat corresponent a la finca que s'havia de vendre sol·licitant que s'anotés el llegat testamentari per tal que els tercers tinguessin coneixement de les condicions imposades a l'hereva, que encara no havia atorgat escriptura d'acceptació d'herència amb el corresponent inventari.

La registradora va qualificar desfavorablement, adduint que no es complien els requisits dels art. 56, 147, 148 i 166.6 del Reglament hipotecari (RH) per a la pràctica de l'anotació preventiva sol·licitada, ja sigui de mutu acord, ja sigui per resolució judicial.

El recurrent va fonamentar la seva argumentació des d'una doble perspectiva. D'una banda, partint de què el llegat s'ha d'entendre deferit a favor seu en la mateixa data de la defunció de la causant (article 427-14 del CCC), considerava que l'objecte del llegat, que interpretava com a sotmès a termini, «és perfectament determinable perquè s'ha de complir mitjançant fets o circumstàncies que consten en el mateix testament com una obligació imposada per la testadora a la cridada com a hereva». El concebia com una obligació o càrrega real que grava l'immoble que s'ha de vendre. De l'altra, afirmava haver presentat la sol·licitud d'anotació en concepte de legatari, atesa la seva condició de legitimari i el llegat simple de llegítima establert per la seva mare al testament que regeix la successió. Citava a favor seu els apartats 7 i 10 de l'art. 42 LH, atesa la impossibilitat de promoure judici de divisió de l'herència, i, en connexió amb aquest darrer, l'art. 451-15.3 CCC. Considerava que corria el risc que li passessin al davant altres creditors si el seu llegat es qualificava com a obligacional, però que també es podia qualificar com a llegat d'eficàcia real de naturalesa obligacional, en constituir una càrrega «hipoteca» no inscrita que grava l'hereu. Entenia que li eren aplicables els art. 46 LH i 146 del Reglament hipotecari (RH).

La registradora, que no va fer constar a l'expedient haver notificat les persones interessades, considerava que, en basar-se la nota de qualificació en preceptes de la LH i del RH, és competent per a resoldre la Direcció General de Seguretat Jurídica i Fe Pública (DGSJFP), a qui va elevar l'expedient, tot i notificar-ho també a la DDGEJM.

4.2. La qüestió competencial

La DGDEJM no té cap dubte sobre la pròpia competència, atès que el recurs «està farcit» de referències al dret civil català i, en particular, al llibre quart del CCC, de manera que resulta aplicable l'art. 1 de la Llei 5/2009, de 28 d'abril. Remarca la resolució el comportament equivocat de la registradora, que eleva l'expedient a l'òrgan resolutori que no és competent per a decidir, tot arriscant-se a la nul·litat de la resolució que en derivés (FD 1.1).

Per a reblar-ho, la DGDEJM afirma, al següent apartat de la resolució, que:

«La determinació de la competència per resoldre els recursos governatius contra les qualificacions dels registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles de Catalunya, quan al recurs o a la nota de qualificació s'hagi al·legat la infracció de normes del dret català, correspon exclusivament a la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació. Per consegüent, l'article 3.7 de la Llei 5/2009, del 28 d'abril, estableix de manera clara a que aquesta direcció general és l'òrgan que resol sobre la seva pròpia competència i, si escau, remet l'expedient a la DGSJFP, si es considera incompetent. Per aquest motiu, és completament irregular que la registradora de la propietat s'atribueixi la facultat de decidir sobre la competència per resoldre aquest recurs i, encara més, que remeti l'expedient del recurs a l'òrgan que considera competent, fet que infringeix la llei esmentada, la qual cosa provoca una lesió de la competència catalana en matèria de dret català i va en contra de l'article 147.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.»

A la inversa, si el recurrent l'hagués presentat davant a DGSJFP i el registrador o la registradora consideressin competent la DGDEJM, haurien d'elevat el recurs a aquesta darrera, que seria l'encarregada de notificar-ho a la primera (art. 3.3 Llei 5/2009)⁷.

4.3. La qualificació jurídica de la clàusula testamentària

Com a procés previ a la determinació de si escau o no l'anotació sol·licitada, la DGDEJM entén que cal determinar quina és la qualificació jurídica de la clàusula testamentària en qüestió, atès que el text del recurs presenta ambivalències en aquest punt (FD 2.2).

En aquest sentit, la DGDEJM considera que «la interpretació de les disposicions testamentàries que s'adiu millor amb la voluntat de la testadora és que només hi ha una hereva, que té l'obligació de pagar al seu germà la meitat del valor en venda d'una finca concreta» i entén que, en constar el llegat simple de llegítima en una clàusula diferent a la discutida, que en cap moment la causant té en compte com a atribució en pagament de la llegítima, no es pot sostenir que el llegat que pretén anotar el recurrent sigui un llegat en pagament de la llegítima, per molt que la quantitat que, en el seu moment, percebi, sigui imputable a ella (FD 2.3).

Descartada aquesta opció, la DGDEJM interpreta que la causant va establir un llegat d'eficàcia obligacional en què, vençut el termini, l'hereva gravada haurà de complir les obligacions corresponents (art. 427-18 CCC). El legatari, però, no pot exigir-li el compliment fins que accepti l'herència (art. 427-22.5 CCC), cosa que pot propiciar per mitjà de la *interrogatiu in iure* (FD 2.4).

Atesa aquesta qualificació, la resolució procedeix a escatir si correspon l'anotació del dret del legatari al Registre de la Propietat.

4.4. La constància registral del llegat

La DGDEJM conclou que no és procedent l'anotació de conformitat amb l'art. 451-15.3 CCC. D'una banda, no es tracta d'un llegat de crèdit que atribueixi una quantitat determinada de diners en pagament de la llegítima i, de l'altra, el llegat simple de llegítima no té la consideració de

⁷ En aquest sentit, entre altres, la Resolució JUS/1748/2018, de 20 de juliol (DOGC núm. 7673, de 27.7.2018; comentada a *InDret* 4, 2018).

llegat de quantitat i, per ell mateix, no dona lloc a cap assentament registral. L'únic que podria fer el legatari del cas analitzat és interposar demanda de reclamació de la llegítima i sol·licitar que l'autoritat judicial n'ordeni l'anotació preventiva (art. 451-15.2 CCC i art. 42.10 LH) (FD 3.1).

Per bé que el dret català no atorga cap altra possibilitat al legatari, la DGDEJM entra a dilucidar si algun altre precepte empara la seva pretensió i, per tant, si la registradora va aplicar correctament les normes en què basava la nota de qualificació. En aquest sentit, l'art. 451-15.3 CCC, en connexió amb la concepció de la llegítima catalana com a *pars valoris*, impedeix aplicar l'art. 46 LH, que està pensat per a sistemes en què se la qualifica com a *pars bonorum*. La resolució no considera aplicable tampoc l'art. 47 LH, perquè el testament no estableix una càrrega real sobre l'immoble, sinó únicament un llegat de crèdit que esdevindrà exigible contra l'hereva passats els cinc anys que se li atorguen per a vendre'l. En tot cas, en tractar-se d'un llegat de quantitat, «més aviat» resultaria aplicable l'art. 48 LH, relatiu al llegat de quantitat, que permet sol·licitar l'anotació preventiva de llegat sobre qualsevol bé immoble de l'herència dins dels primers 180 dies següents a la mort del testador. Per a aconseguir aquest assentament, però, cal, o bé el conveni entre el gravat i el legatari, o bé una resolució judicial, d'acord amb els art. 56 LH, 147, 148 i 166.6 RH, en què la registradora havia fonamentat la nota de qualificació. Per tant, es desestima el recurs.

5. Resolució JUS/442/2024, de 19 de febrer de 2024 (DOGC núm. 9109, de 26.2.2024). Partició hereditària en lots desiguals: sobre la necessitat d'autorització judicial en cas d'assistència representativa

5.1. Introducció

La resolució analitza si és necessària o no l'autorització judicial per a la realització d'una partició en lots desiguals quan una de les hereves intervenia amb el suport d'una assistència representativa.

Per interlocutòria de 20 de desembre de 2022, es va establir una assistència representativa per a una de les hereves, que havia d'exercir la seva mare, «per conèixer l'abast de préstecs, donacions, contractes, qualssevol actes de disposició patrimonial o que afectin la seva persona com són decidir el lloc de residència, acceptar o repudiar donacions o liberalitats, fer tràmits burocràtics». Es citava expressament l'art. 222-6 CCC, segons el qual s'apliquen a l'assistència les regles de la tutela en tot allò que no s'oposi al règim propi de l'assistència. A continuació, assenyalava «[l]'assistent haurà de prendre possessió del seu càrrec, formant inventari, sense que es consideri necessària la constitució de fiança i l'exercirà conforme al que disposen els articles 222-14 i següents del CCC».

En haver mort intestat el pare l'any 2021, el març de 2023 la mare i les dues filles majors d'edat del causant van atorgar escriptura d'acceptació i d'adjudicació de l'herència. La primera, en nom propi i també en qualitat d'assistent d'una de les seves filles. A la mare li va correspondre l'usdefruit universal vitalici i a les filles la nua propietat, que es va distribuir de manera que les meitats indivises de les finques que integraven l'herència corresponien a la filla que actuava sense suport i la nua propietat d'una quantitat de diners equivalent al valor d'aquelles meitats indivises d'immobles, a la que intervenia amb l'assistència de la seva mare. La quantitat dinerària restant es va dividir entre les dues filles, també amb el gravamen de l'usdefruit vitalici de la mare.

La registradora va qualificar negativament en considerar que la partició en lots desiguals té caràcter dispositiu i no «determinatiu» i que, en ser aplicables a l'assistència representativa les regles de la tutela, era necessària l'autorització judicial, d'acord amb l'art. 222-43.1 CCC. Es va demanar qualificació substitutòria, que va arribar a la mateixa conclusió negativa, tot i que per considerar que calia una resolució judicial que concretés els termes en què es podia dur a terme la partició.

El recurs es va basar en quatre arguments: a) la vulneració de l'art. 98 de la Llei 24/2001, de 27 de desembre; b) la vulneració dels principis de legalitat i d'igualtat, atès que l'escriptura s'havia considerat suficient per a inscriure l'adquisició de les meitats indivises d'altres finques inscrites en registres diferents; c) el fet que la partició es va realitzar justament en benefici de la filla que compta amb assistència representativa, per tal que pogués disposar d'una quantitat líquida de diners, que no tindria si li haguessin correspost meitats indivises de finques; i d) la vulneració de l'art. 226-4.2 CCC, en tant que remet a les regles de la tutela només quan no s'oposin al règim de l'assistència, la qual cosa succeiria en aquest cas, atès que l'art. 222-43.1 CCC només regiria si la interlocutòria ho hagués previst així, en lloc d'autoritzar la filla a realitzar actes de disposició amb l'assistència representativa de la seva mare.

5.2. El judici de capacitat, el principi d'igualtat i la finalitat perseguida amb la partició

Després de fer un resum molt acurat de la qüestió controvertida (FD 1.1), la DGDEJM rebut els tres arguments del recurs que no semblen nuclears (FD 1.2).

Considera que l'art. 98 de la Llei 24/2001, de 27 de desembre, no resulta infringit, perquè la nota no qüestiona el judici de capacitat realitzat pel notari, sinó si s'ha prescindit o no de les mesures de suport de la persona amb discapacitat. Val a dir que totes dues qüestions es refereixen al mateix problema pràctic (és a dir, a si la persona podia actuar, si escau, amb els suports necessaris i, també si és el cas, amb l'autorització judicial corresponent) i que, d'altra banda, la lletra de l'art. 98 de la Llei 24/2001 és bastant més restrictiva, en referir-se únicament a la comprovació i constància de la representació (sense distingir entre si és legal o si és voluntària).

Quant a l'al·legada vulneració dels principis de legalitat i d'igualtat, coincideix la resolució amb el criteri de la registradora, per a qui la qualificació es duu a terme sota la seva pròpia i exclusiva responsabilitat, amb independència absoluta. Certament, això no es pot negar, però també és una evidència que un mateix fet pot accedir o no al Registre depenent de la persona que en sigui l'encarregada. En realitat, l'art. 18, paràgraf 5è, LH, simplement estableix que si un determinat Registre està a càrrec de dos o més registradors, «es procurarà», «si és possible», la uniformitat dels criteris de qualificació. Resulta clar, per tant, que poden haver-hi tants criteris com registradors. Justament per això convé que els recursos governatius, malgrat no cobrir tots els casos, siguin un pas previ a una eventual via judicial (art. 2.1 i 4 de la Llei 5/2009, de 28 d'abril), de manera que s'unifiqui la interpretació de qüestions dubtoses del dret català, com succeeix amb el cas d'aquesta resolució.

Per últim, considera que la finalitat perseguida amb la partició, encara que sigui molt lloable, no ha de fer perdre de vista la qüestió principal: és a dir, si es compleixen els requisits legalment exigits per a realitzar-la.

La finalitat expressada tampoc no sembla aconseguir-se amb la partició: en estar gravats els diners amb l'usdefruit a favor de la mare, no en podrà disposar ni en podrà percebre els fruits fins que aquell dret s'extingeixi.

5.3. Els actes de disposició realitzats en cas d'assistència representativa no requereixen autorització judicial, tret que així ho estableixi la resolució que formalitza el suport

El segon fonament de dret de la resolució recorda els canvis normatius internacionals i estatals que van conduir a l'aprovació del Decret llei 19/2021, de 31 d'agost, i distingeix els dos tipus d'assistència judicial possibles, segons si actua la persona amb discapacitat o bé si, excepcionalment, ho fa en nom seu l'assistent representatiu, per a actes concrets, com els que relaciona la interlocutòria del cas analitzat.

El problema, però, rau en la interpretació de l'art. 226-6 CCC i en la remissió que fa al règim de la tutela, ja que cal determinar si el que significa és que l'assistència representativa s'ha de desenvolupar amb els mateixos requisits que s'exigeixen quan s'exerceix la funció de tutor i, en particular, si cal l'autorització judicial per als actes previstos a l'art. 222-43.1 CCC. La resolució considera que es tracta d'una qüestió que admet interpretacions contraposades (FD 3.4) i, a continuació, enumera els arguments a favor de la necessitat d'autorització judicial (FD 3.5, on bàsicament s'assenyala el paral·lelisme amb la tutela en tractar-se en tots dos casos de representacions legals) i en contra (FD 3.6).

Resumidament, aquests darrers consisteixen en el fet que, d'una banda, l'art. 222-6 CCC és una norma d'abast general, aplicable a tot tipus d'assistència i, de l'altra, en la redacció originària de l'art. 222-6 CCC, anterior a la reforma de 2021, resultava clar que la remissió comprenia únicament els aspectes relatius a l'aptitud, l'excusa i la remoció del càrrec, així com la rendició de comptes. Això indicaria que, si cal l'autorització judicial per a tots o alguns dels actes concrets per als quals la resolució judicial ordena l'assistència representativa, ho ha d'establir expressament. Descendent al cas concret, la DGDEJM interpreta que quan la interlocutòria remet als art. 222-14 i següents del CCC, cal entendre que es refereix únicament a les normes relatives a la «constitució i exercici de la tutela», excloent les que regulen el «contingut de la tutela», entre els quals hi ha l'art. 222-43 CCC (FD 3.7).

5.4. La partició en lots desiguals no és un acte de disposició

Tot i que en el recurs no s'hi va fer menció, la DGDEJM considera que convé determinar si la partició de què es tracta constitueix un acte de disposició, atès que si no fos així, seria irrellevant que s'apliqués o no a l'assistència representativa l'art. 222-43.1 CCC. A aquesta qüestió es dedica el darrer fonament de la resolució.

La conclusió a la qual s'arriba és que els actes per als quals l'art. 222-43.1 CCC exigeix autorització judicial són d'alienació, gravamen o renúncia o repudiació de drets i que en la partició objecte d'estudi cap de les interessades duu a terme actes d'aquest tipus, sinó que simplement es concreta el contingut dels seus drets hereditaris.

5.5. Consideracions finals

La reforma del règim de suports per a les persones amb discapacitat ha suposat ja, àdhuc amb antelació a la reforma en profunditat del llibre segon del CCC, canvis substancials en el tràfic jurídic. Aquesta resolució n'és una mostra més, de la qual es pot deduir que la celeritat amb què es duen a terme les reformes, sovint per la manca de col·laboració fluida entre els legisladors estatal i autonòmics, condueix a normes de difícil interpretació, com succeeix amb l'art. 222-6 CCC en la redacció que li va donar el Decret llei 19/2021, de 31 d'agost. El dubte és de tal entitat que cal un esforç notable per arribar a una conclusió sobre una qüestió rellevant, com és la necessitat o no d'autorització judicial per als actes de disposició realitzats per l'assistent representatiu. La conclusió a la que arriba la DGDEJM es troba en la línia del que estableixen els

art. 222-36.3 i 222-49 de l' Avantprojecte de llei de modificació del Codi civil de Catalunya en matèria de suports a l'exercici de la capacitat jurídica de les persones⁸.

La resolució d'aquest recurs ha donat l'oportunitat a la Direcció General de pronunciar-se sobre quan cal autorització judicial havent-hi assistència representativa de manera bastant categòrica, en el sentit dels treballs prelegislatius que s'acaben de mencionar (que la resolució no esmenta), en un cas en què, a més, hi havia un argument més que hauria portat igualment a l'estimació del recurs: el fet que la partició no és un acte de disposició, sinó de concreció de drets hereditaris sobre uns béns concrets. Si s'hagués tractat d'un supòsit amb encaix clar en l'art. 222-43 CCC (per exemple, la repudiació de l'herència) la interpretació de l'art. 222-6 CCC hauria estat determinant de la resolució i potser hauria estat més delicat arribar a la mateixa conclusió, com també és delicat, en el canvi de paradigma en matèria de capacitat jurídica, determinar on cedeix la llibertat de la persona a favor de la seva pròpia protecció, o, de fet, si en algun cas efectivament ha de cedir.

6. Bibliografia citada

ANDERSON, Miriam, «Recursos governatius. Comentaris a les resolucions de la Direcció General de Dret, Entitats Jurídiques i Mediació», *InDret*, 4, 2014, disponible a: <https://indret.com/wp-content/themes/indret/pdf/1087.pdf>; *InDret*, 2, 2017, disponible a: <https://indret.com/wp-content/themes/indret/pdf/1297.pdf>; *InDret*, 4, 2018, disponible a: <https://indret.com/wp-content/uploads/2019/01/1429-1.pdf>; *InDret*, 3, 2020, disponible a: <https://indret.com/wp-content/uploads/2020/07/1567.pdf>; *InDret*, 2, 2021, disponible a: <https://indret.com/wp-content/uploads/2021/04/1632-1.pdf>; *InDret*, 3, 2021, disponible a: <https://indret.com/wp-content/uploads/2021/07/1641.pdf>; *InDret*, 4, 2021, disponible a: <https://indret.com/wp-content/uploads/2021/10/1676.pdf>.

MARSAL GUILLAMET, Joan, «Recursos governatius. Comentaris a les resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques», *InDret*, 1, 2010, disponible a: https://indret.com/wp-content/themes/indret/pdf/714_cat.pdf; *InDret*, 2, 2011, disponible a: https://indret.com/wp-content/themes/indret/pdf/810_cat.pdf.

⁸ Disponible a: <https://governobert.gencat.cat/web/shared/Transparencia/normativa-en-tramit/JUS/en-tramit/codi-civil-suports-persones/text-versio-230406.pdf> (darrera consuta: 4.4.24).